1940 ий
24
АПРЕЛЬ
№ 38 (651)
Акше 5 ыр.

10-шо ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

РВЕЗЕ КОММУНИСТ

ВЛКСМ
Маробком
ден
Горком
орган

Шошо агам кӱчык срокышто да кӱкшӧ качество дене эртараш

Социалистический ял озанлык ончылно кызыт пешак кугу да ответственный задача шога—шошо агам кӱчык срокышто да кӱкшӧ качество дене эртараш. Тиде кугу важностян государственный пашам шукташлан мемнан республикысе ятыр колхоз-шамыч пижыныт.

Теве Морко районысо ончыл колхоз-шамыч 21 апрельыште куралаш лектыныт. 21 апрельыште Шор-Унжа сельсоветыште 6 колхоз 20 гектар мландым куралын. „Пеледыш" колхозат (Морко сельсовет) 5 гектар ойырымо мландым 21 апрельыште куралын. Сотвур районыштат ятыр колхоз-шамыч ӱдаш тӱҥалыныт. Теве „Кызылбайрак" колхоз теҥгече кечылан 40 гектарым куралын. 18 гектар площадеш клеверым ӱден. 28 гектар кокияш озымлан подкормкыштен да 7 гектар озымым тырмален.

Колхоз-шамыч, эше шошо агалан ямдылалташ тӱҥалме годымак, 1940 ийыште кажне гектар гыч 100 пудан урожайым налшаш верч социалистический соревнованийышке ушненыт. Колхоз-шамыч налме обязательствыштым паша дене шуктышаш верч тыршат. Кӱкшӧ урожайын залогшо—шошо агам кӱчык жапыште да кӱкшӧ качество дене эртармаште, природын чыла йӧнжым кучылтмаште.

Шошо агам образцово эртарымаш—тиде почвышто влагым тичмашын аралаш, агрономический мероприятий-шамычым тӱрыс кучылташ, мландым кӱкшӧ качество дене обработатлаш. Шошо ага пашаште колхозник-шамыч уло кумылышт дене честно, добросовестно пашам ыштышаш улыт.

Тракторный бригада, колхозный звено-шамыч, посна колхозник-шамыч мландым кӱкшӧ качество дене обработатлаш тыршышаш улыт.

Комсомольский организаций-шамыч да комсомолец - шамыч партийный да советский организаций-шамычлан шошо агам кӱкшӧ качество дене да кӱчык жапыште эртарымаште кугу полышым пуышашт кӱлеш. Пасу пашаште комсомолецын руководитлыме звено да посна комсомолец-шамыч, моло звено да колхозник-шамычлан примерым ончыктышаш улыт.

Комсомолец-шамыч, честно, добросовестно огыл пасу пашам ыштыше колхозник-шамыч ваштареш решительно кучедалын, кӱкшӧ качество дене почвым обработатлымашым эреак эскерышаш улыт.

Тиде шотышто колхозын качественный комиссийже путырак чот эскерышаш.

Звенон, колхозник-шамычын сай пашаопытыштым пырдыж газета гоч эреак ончыктен шогаш кӱлеш.

Шошо ага жапыште агитационно-массовый пашам эше утларак сайын шындаш кӱлеш. Агитатор, беседчик - шамычлан партий ден правительствын решенийыштым, международный положенийым звенолаште эреак умылтарыман.

Комсомольский организаций-шамыч чумыр вниманийым шошо агам кӱчык жапыште да кӱкшӧ качество дене эртарымашке ойырышаш улыт.

Пасушко лектыныт

Морко районысо ятыр колхоз-шамыч 21 апрельыште ойыркален куралаш пасушко лектыныт.

Шор Унжа сельсовет мучко 21 апрельыште 6 колхоз пасушко лектыныт да 20 гектарым куралыныт.

„Пеледыш" колхоз (Морко сельсовет) первый кечыште 5 гектарым да „Танк" колхоз (Ярамор сельсовет) 3 гектарым куралыныт.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ПОЛОЖЕНИЙ НЕРГЕН ЛЕКЦИЙ

22 апрельыште Марийский АССР Верховный Советын заседаний залешыже Йошкар Оласе партийный активлан международный положений нерген лекций лие. Лекцийым ВКП(б) ЦК-н лекторжо Сазиков йолташ лудын. Лекцийышке первичный партийный организаций-шамычын секретарьышт, партийный бюро-шамычын членышт да партийный актив - шамыч чылаже 400 еҥ утла лийыныт. Лекций деч вара колыштшо-шамыч пеш шуко йодыш-шамычым пуэдышт. Йодыш-шамычлан Сазиков йолташ вашмутым пуэден.

Обязательствым нальыч

Шернур район Мустай неполный средний школын ученикше-шамыч Первый Май вашеш социалистический соревнованийыш ушнен, обязательствым нальыч.

[illegible] „отлично" тунемаш мутым пуэныт. Тыгак оборонно - физкультурный пашамат виянгдыме. Школа мучко 10 ученик „Ворошиловский стрелок" значоклан, 25 ученик ГСО да 30 ученик ПВХО значоклан нормым сдатлаш ямдылалтыт.

В. Дмитриев.

Йошкар-Ола кӱртньӧ корно клуб пелен ликбезым организоватлыме. Снимкыште (шола гыч пурлашке): Т. Д. Токарева, А. Н. Зайцева (преподавательница), А. М. Кускова да М. П. Иванова йолташ-шамыч лудмышт годым.
Фото М. Чуршуковын.

Йоча творчествын областной олимпиадыже вашеш

21 апрельыште йоча творчествын областной олимпиадыжым эртарыме паша дене оргкомитетын заседанийже лийын.

Заседаний йоча творчествын областной олимпиадыжым 1940 ий 20—25 июньышто Йошкар Олаште эртараш пунчалын.

Йоча-шамычын олимпиадыштлан ямдылалтмаш да эртарымаш ончыкыжым школышто тунеммаш качествым да дисциплиным пенгыдемдаш полша. Олимпиадыште [illegible] машышт да дисциплинышт сай лийже, нуно сай тунеммашыштым самодеятельный кружок паша дене сочетатлен моштышт.

Йоча-шамычын областной олимпиадыштыже районный ден городской смотрлаште сайын исполнятлыше-шамыч, школышто тунеммаште да дисциплиныште моло йоча-шамыч деч ойыртемын шогышо, 400 йоча, коллективно да посна исполнятлыше - шамыч участвоватлаш тӱҥалыт.

Областной олимпиада вашеш:

а) 10 май марте школлаште да внешкольный учреждениилаште смотр эртаралтеш.

б) 10—20 май марте районлаште да олалаште олимпиада эртаралтеш.

Йоча-шамычын самодеятельный творчествыштым ончымаш Марийный форман да социалистический содержанийан культурын кушмыжым ончыктышаш.

Областной олимпиадын почылтмашеш Йошкар Олаш кок выставка: изобразительный искусство дене да юный техник-шамычын пашашт дене организоватлалтеш.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗЫШТО

Одессыште кеҥеж сезон тӱҥалын

„Большевистское знамя" газетын призшым налшаш верч традиционный эстафета дене Одессыште спортивный сезон почылтын. Первый верым да переходящий кубокым медицинский институтын командыже налын. 2.150 метр дистанцийым тудо 4 минутат 46.4 секунд каен. Конкурсышто участвоватлыдыме ВЦСПС спорт мастер-шамычын команда дистанцийым 4 минутат 40,2 секунд каен.

Сочинский ананас-шамыч

Краснодар. Ленин лӱмеш сочинский совхозын теплицешыже 1.800 ананасовый пушеҥгым куштымо. Ананас-шамыч саскам кокымшо-кумышо ийыште шочыктат. Совхозын специалистше ден стахановецше-шамыч мичуринский метод ден яровизацийым илышыш пуртымо дене кажне ийын саска шочыктымашке шуыныт.

Ананасовый пушеҥге-шамыч 18 тӱжем пушеҥге марте шукемыт. Тений Совхоз 8 тонн ананасым погаш палемда.

Сибирский гагат

Иркутск. Таежный Тунгуйский районышто гагатовый месторожденийым разведыватлымаш пытен. 22 гектар площадьыште 9.000 тонн марте тиде минералым муmo. Сибирский гагат кокла гыч сӧрал мундштук, шкатулка, статуэтка, шахмат, чернильный прибор, медицинский ӱзгар-шамыч ышталтыт.

Местный промышленностьын областной отделже месторожденийым промышленный разрабатыватлымашке пижеш. Минералын ужашыже тений гына почмо. Тунгуйский гагатовый фабрикышке кая, а кодшыжо вес олаласе фабриклашке колталтеш.

Туймазинский теплоэлектроцентральым строитлымаш

Туймаза. 25.000 киловатт мощностян Туймазинский теплоэлектроцентраль строительство тӱҥалын. Первыяк 12.000 киловатт 1941 ий икымше кварталыштыже колтымо лийшаш.

Теплоэлектроцентраль электроэнергий дене промысла ден буреный паша-шамычым обеспечитла.

Москва—Волга каналлан пароход-шамыч

Рыбинск. Володарский лӱмеш Рыбинский верфьын пашазе, инженерно-технический да служащийже-шамыч коллектив ответственный заданийым—Москва—Волга каналлан кок мелкосидящий цельносварный пароходым строитлаш налын. Тыгай пароход-шамыч тыште але первый строиталтыт.

Строительство скоростный метод-шамыч дене эртаралтеш. Паровой машина-шамычым кондымо. Тений июнь тылзыште пароход-шамыч эксплоатацийышке сдатлалтыт.

Кубаньысе колхозник-шамыч вакш-шамычым строитлат

Краснодар. Кубаньысе колхозлаште 732 вӱд вакш да механический вакш-шамыч шотлалтыт. Тений угычын 13 вакшым строитлаш палемдыме. Нуно Курганинский, Спокойненский да Ильинский районласе колхозлаште сооружатлалтыт. Тиддеч посна Адлерский, Отрадненский, Аракский да Усть-Лабинский районласе колхозлаште яра шинчыше 40 вакш-шамыч ачалалтыт.

Лотерейный билет-шамычым налыт

Сотнур средний школын учитель-же-шамыч осоавиахимын 14 Всесоюзный лотерейный билетше-шамычым 300 теҥгеашым налыныт.

П. Яшметов.

* * *

У-Торъял район, Кузнеч сельсоветыште лотерейный билет шарымаш кумдан шарлен. „У илыш“ колхозышто 695 теҥгеашым, „Трактор“ колхозышто 235 теҥгеашым да Кузнеч неполный средний школышто 124 теҥгеашым шарыме.

Н. Веденькин.

* * *

„Чевер ӱжара“ колхозыштат (Шернур район) лотерейный билетым 150 теҥгеашым шарыме.

Ф. Шабердин.

* * *

Киров лӱмеш колхозышто (Куженер район) 14 лотерейный билетым шарымаш сай кая.

Теве посна колхозник-шамыч: С. Ф. Нагаев, И. П. Сырейщиков, К. А. Марышев йолташ-шамыч лотерейный билетым 50 теҥге гыч налыныт.

К. Дмитриев.

* * *

Мустай сельсовет (Шернур район) кӧргысӧ колхозник-шамыч коклаште осоавиахимын 14-ше Всесоюзный лотерейный билетым шарымаш организованно эртаралтын. Агитатор-шамыч лотерейный билетым шарымаште активно участвоватлат. Теве агитатор учитель орденоносец Мамаев йолташ „Мустай“ колхозышто 130 теҥгеашым, И. Шулепова „Чодранур“ колхозышто 68 теҥгеашым, В. Артемьев „Кожланур“ колхозышто 50 теҥгеашым шареныт. Чылаже сельсовет мучко налично окса ден кок кечыште 700 теҥгеашым шарыме.

Тиде сельсоветак неполный средний школ... теҥгеашым шареныт. Учитель Мамаев 50 теҥгеашым, Глушков 40 теҥгеашым налыныт. Шабинский неполный средний школын учительже, осоавиахимын активистше Михеев йолташ ик кечыште 800 теҥгеашым, Райзо пашаеҥ-шамыч коклаште Лаптев йолташ 1000 теҥгеашым шареныт.

М. Яныш.

ОБОРОННЫЙ ПАШАН АКТИВИСТШЕ

Куженер район, Иван-Сола средний школын комсомолец Н. Е. Мамаев йолташ оборонно пашан активистше улеш. Тудын тыршымыже дене 250 ученик 1 ступень ПВХО значоклан, 25 ученик ГСО да 20 ученик „Ворошиловский стрелок“ значоклан нормым сдатленыт.

9-ше классын ученикше З. Петров лӱймаш дене сай результатым пуэн. Тудо 50 очко налшаш гыч 46 очком налын.

Мамаев йолташ Первый Май марте 45 значкистым ямдылаш мутым пуэн.

А. Иванов.

32 трактористым туныктен лукмо

Декабрь тылзыште У-Торъял МТС пелен тракторист-шамычым ямдылыме курсым организоватлыме ыле. Тиде кечылаште выпуск лийын. Курс гыч 32 тракториствм туныктен лукмо.

Посна тракторист-шамыч Петухов, Бахтин да молат экзаменым „отлично“ отметка дене сдатленыт.

Веденькин.

Н. К. Крупская лӱмеш пединститутын студентше Г. С. Курицын йолташым педрабфак директорлан выдвигатлыме.

Снимкыште: Курицын йолташ первоисточник дене „ВКП(б) историй краткий курсым“ изучатлымыж годым „Материализм и эмпириокритицизм“ книгам проработатла.

Фото М. Чуршуковын.

ЙОШКАР АРМИЙ ИЛЫШ ГЫЧ

ТАКТИЧЕСКИЙ ЗАНЯТИЙЫШТЕ

Кече шошо велыш тайнен. Лум йӱдшӧ кечыже шула. Корем серлаште кече йол дене пушланыше мланде гыч ужар шудо лекташ тӧча.

Н-ский частьын курсантше-шамыч чодра воктеке тактический занятийыш толыныт. Минометный взводын командирже, младший лейтенант Лысенко йолташ курсант-шамычлан занятийын цельжым да тудым кузе шуктымо нерген умылтарыш. Варажым кажнылан вич холостой патрон гыч да отделенный командир-шамычлан учебный миным пуэдыш.

— Расчет по местам!—Младший лейтенант Лысенко командым пуыш.

Расчет-шамыч кӱчык жапыште верым заниматлышт. Расчет командир-шамыч минометым шындашлан кӱнчаш верым палемдышт да курсант-шамыч чехол гыч изи кольмыштым луктын окопым кӱнчаш тӱҥалыч.

— Командир йолташ, окоп ямде,—Бурков пелештыш.

Расчет командир Майков йолташ минометым сайын ачален шындыш да угломерын бизирный линейкыжым шола велыш шӱкале. Миномет трубам батарей цель дистанций тураш виктарашлан кронштейным пурла велыш пӱтыралын, подъемный механизмым нӧлтале. „Противник“ ок кой гынат,—„К бою!“—кычкырымаш раш шокта.

— Тыште оборонятлалташ пеш йӧнан вер — манеш окопышто кийше курсант Егоров. Тудо шин чажым „пыч“ ыштыде „противникым“ шеклана да кидысе винтовкыжым зарядитлен ямдыла.

Оборонышто кийше минометный [illegible] гыч „противникым“ шыпак шекланат. Наблюдатель курсант Бурков наблюдательный пунктышто кийше младший лейтенант Лысенко йолташын движенийже ден ончыктымо условный знакше-шамычым эскера. „Противникым“ ураганный тул дене вашлияшлан расчетын ямде улмыжым условный знак дене наблюдательный пунктыш увертарыш.

Подносчик-шамыч „противникын“ кӱчык перебежка дене толмыжо нерген наблюдательный пункт гыч уверым налмекышт, кидысе винтовкыштым пеҥгыдын кучышт, лӱяш ямдылалтыч. А минометым обслуживатлыше курсант-шамыч миныш взрывательым пижыкташ тӱҥальыч.

— Ориентир два, прицел пять, угломер 42—25, квадрант 8-00, огонь!—тыгыде куэрла коклаште шогышо наблюдатель Бурков расчет-шамычлан, младший лейтенант Лысенко йолташын пумо командыжым, повторитлыш.

Командым налмеке, лӱйышӧ Пузырьков миным трубаш колтыш да шеҥгак чакнен лап лие. Наводчик Березин у командым налмекыже бизирный линейкам шола могырыш 20 цифрыш шындыш. Адак миномет дене лӱймӧ кумдан шергылте.

— Отбой! Цель сбита!—младший лейтенант Лысенко командым пуыш да тышкыла тольо.

Курсант-шамыч лӱймашым чарнаш командым налмекыштат, окоп гыч ышт тарване. Нуно „противникын“ атакыш толмыжым вучат.

— „Противник“ коеш,—курсант Ибраев эркын пелештыш.

— „Противник“ лишеммеш тулым ида поч,—младший лейтенант Лысенко курсант-шамычлан увертарыш.

Оборонышто кийше-шамыч „противникын“ 150 метр нарыш толмекыже винтовка дене ураганный тулым почыч, взрывчатый пакетым кышкаш тӱҥальыч.

— Родина верч! Сталин верч! Ура-а!—кычкырымаш дене минометчик, пулеметчик да стрелок-шамыч атакыш толшо „противникын“ пехотинецше-шамычым пленыш налыныт, йошкар флаг нӧлталте. Леве юж дене лойгышо флаг воктеве пролетарский гимн „Интернационал“ шергылтеш.

Тыгай сеҥымаш дене Н-ский частьын полковой школысо курсантше-шамычын тактический занятийышт эртыш.

Кл. Березин.

ПЛЕНУМЫН ДА КОНФЕРЕНЦИЙЫН РЕШЕНИЙЫШТЫМ ТӰРЫС ШУКТАШ

Комсомол — большевик-шамыч партийын эн лишыл помощникше. Ленин—Сталин партий шке радамжым партий пашалан преданный ушо комсомолец-шамыч гыч кушта. Комсомольский организаций-шамыч чумыр пашаштым партийный организаций-шамычын вуйлатымышт почеш ыштат. ВКП(б)-н XVIII съездше таклан огыл партийын уставышкыже партий да комсомол разделым пуртен.

Шукерте огыл эртыше XIX областной партийный конференций шке решениешыже возен:

„Конференций ВЛКСМ обком деч да чыла комсомольский организаций-шамыч деч ВЛКСМ ЦК X пленумын решенийже-шамычым шукташ, комсомолын кушмыжо шотышто, путырак пашазе ден колхозный молодежь счетеш кушмыжо шотышто, пашам саемдаш да чыла колхоз-шамыч пелен, первичный комсомольский организаций-шамычым ышташ“.

ВЛКСМ обкомын V пленумжат комсомол радамын кушмыжо шотышто комсомольский организаций-шамыч деч пашам решительно саемдаш требоватлен.

XIX Марийский областной партийный конференций ден ВЛКСМ обком V пленумын решенийже-шамычым южо ВЛКСМ райком-шамыч начар огыл шуктат. Несоюзный молодежь коклаште воспитательный пашам утларак ышташ тӱҥалыныт, комсомольский организаций-шамычлан пашаштышт конкретно полшат. Комсомол радамым куштымо паша икмыняр саеммашыжым, 1940 ий 1 кварталыште республика мучко 2078 еҥым угыч комсомолышко, нунын кокла гыч 679 колхозный молодежым да 1056 тунемше молодежым приниматлыме дене ончыкташ лиеш.

Туге гынат посна ВЛКСМ райком-шамыч конференций ден пленумын решенийже-шамычым моткоч начарын шуктат.

Теве Сотнур, Килемар, Параньга, Роҥго ВЛКСМ райком-шамыч, комсомолышко приниматлаш, чыла йӧн уло ӱмбачын, тений 50 еҥ деч утла приниматлен огытыл. Нине ВЛКСМ райком-шамыч партийный конференций ден комсомол обком V пленумын решенийыштым комсомольский организацийлаште начар умылтареныт.

Ял озанлыкын специалистше-шамычым, интеллигенцийым да колхозный активым комсомолыш приниматлымаш эшеат начар. 1940 ий 1 кварталыште республика мучко комсомолышко улыжат 34 учительым, 2 агрономым, 2 врачым да 35 тракторист ден комбайнерым велэ приниматлыме. А Мари-Турек, Кырык-Мари, Пектубай райкомол-шамыч да Йошкар-Ола горкомол ик учительымат комсомолышко приниматлен огытыл. Тышеч ик выводым гына ышташ лиеш — ял озанлык специалист, учитель, колхозный актив-шамыч дене пашам нине райкомол-шамыч путырак начар ыштат.

Комсомолышко угыч приниматлыме-шамычлан комсомольский документ-шамычым оформитлыме шотыштат посна комсомол райком-шамыч нимогай ответственностьым огыт шиж. 1940 ий 1 апрельлан Шернур райкомол (секретарьже Мамаев йолташ) 205 комсомолецлан, Мари-Турек райкомол (секретарьже Кошкин йолташ) 120 комсомолецлан, Звенига райкомол (секретарьже Опарин йолташ) 133 комсомолецлан комсомольский документым оформитлен огытыл. Тидыже комсомолыш приниматлымашке бездушный отношений огыл мо?!

Кажне колхоз пелен первичный комсомольский организацийым создатлыме шотыштат посна ВЛКСМ райком-шамыч конференций да пленумын решенийжым моткоч начар шуктат. ВЛКСМ Оршанка райком 1940 ийыште ик колхоз пелен первичный комсомольский организацийымат создатлен огыл. Але марте тиде районышто 78 колхозышто комсомольский организаций уке. Торъял районышто тачe кечылан 126 колхоз пелен комсомольский организаций уке. Тений улыжат 3 колхоз пелен гына угыч создатлыме, а 1 колхоз пелен комсомольский организаций шаланен.

Морко районышто гын положений эшеат начар. Тений 9 колхоз пелен комсомольский организаций шаланымашке шуын. Моло районлаштат паша сайжак огыл. Тышечын выводым ыштaш лиеш: ВЛКСМ райком-шамыч XIX областной партийный конференций ден комсомол обком пленумын решенийже-шамычым илышыш начар пуртат. Несоюзный молодежь коклаште воспитательный пашам кӱлеш семын огыт ыште.

Комсомольский организаций-шамычда ВЛКСМ райком-шамыч комсомол радамым куштымо да кажне колхоз пелен комсомольский организацийым создатлыме шотышто пашам вож гычак саемдышаш улыт. Нуно уло пашаштым XIX областной партийный конференций ден ВЛКСМ обком V пленумын решенийышт основеш перестроитлышаш **улыт.**

ИСПЫТАНИЙЫМ ОТЛИЧНО ЭРТАРЕНА

20 майыште Советский Союзын начальный да неполно - средний школлан младший класслаштышт испытаний тӱҥалеш.

Испытаний марте жап пеш шагал кодын. Испытанийым „хорошо" да „отлично" эртарашлан меммын республикысе ятыр школа-шамыч виян ямдылалташ тӱҥалыныт.

Теве Йошкар-Оласе 1 ше номеран начальный школышто испытанийлан ямдылалтмаш сайын каен шога.

Выпускной IV классыште РСФСР Наркомпросын испытаний эртарыме нерген инструкцийым проработатлыме. Ученик - шамычын ачашт-авашташ инструкцийым раш шинчат. Нунылан инструкцийым родительский собранийыште лудын умылтарыме. Нуно испытаний жапыште йочаштлан кӱлеш условийым ышташ, испытанийлан ямдылалтмаште эреак полшен шогаш мутым пуэныт.

Кызыт класслаште у материалым тунемме дене пырля тошто материалым повторитлаш тӱҥалыныт. Материалым повторитлымаш учитель - шамычын планышт почеш систематически эрта. Повторений жапыште учитель-шамыч ученик-шамычлан кузе повторитлаш эреак полшат. Почеш кодшо-шамычлан поснак кугу вниманий ойыралтеш. Нунылан чарныде дополнительный занятий, консультаций-шамыч эртаралтыт.

IV-ше „А" классыште тунемше-шамыч испытанийлан поснак сайын ямдылалтыт. Тиде классыште географий дене „Зона тундры" темым тӱшкан повторитлат. Тыгак руш йылме денат правило-шамычым повторитлат.

Классын отличникше - шамыч Муза Баронова, Люба Бахтина, Игорь Осипов, Нина Баронова да молат, — начальный школым „похвальный грамота" дене тунем пытарышаш верч виян кучедалыт.

Ударник О. Юфряков школым отличник лийын пытарынеже. Тудо IV-ше чырыкыште чыла предметымат „хорошо" да „отлично" отметка дене тунемын. Умлыдымо вопрос-шамычым ученик - шамыч учитель деч йодыт але йолташышт деч умлен налыт.

IV-ше „А" классыште тиде чырыкыште ик неуспевающият уке. Чыланат испытанийым „отлично" да „хорошо" отметка дене эртарышаш верч кучедалыт.

Моло класслаштат испытанийлан ямдылалтмаш сайын кая.

Ив. Литвин.

Тиде кечын ште 4-ше номеран неполный средний школышто (Йошкар-Ола) ученик-шамычын художественный самодеятельностьыштым ончымаш эртыш.
Снимкыште (шола гыч пурлашке): тӱҥалше художник-шамыч Гена Кузьминых, Аркадий Пушников, Анатолий Якимов да Борис Якимов.

Фото М. Чуршуковын.

ЙОЧА-ШАМЫЧЫН ТВОРЧЕСТВЫШТЫМ ОНЧЫМАШ

17 апрельыште Йошкар - Оласе школлаште йоча-шамычын самодеятельностьыштым ончымаш тӱҥалын. Ончымашын икымше кечыштыже 4 № неполный средний школышто тунемше-шамыч выступатлыныт.

Школьный хор В. С. Семенов йолташын руководитлымыже дене „Рабочий май", „Марш физкультурников", „Евгений Онегин" опера гыч „Девушка красавица", руш калык мурым „Дуня тонкопряхам" сайын исполнитлышт. Посна номера-шамыч VI „В" классыште тунемше Тоня Копаева „Ходит ветер у ворот", Коля Стрельников „Волга-Волга" кинофильм гыч „Водовоз", Лида Киселева ден Тоня Копаева „Краснофлотская" муро - шамычым кугу мастарлык дене мурышт. II „Б" классыште тунемше Боря Румянцев Чуковскийын „15 плюс 15" почеламутшым лудын пуыш. Горец шамычын танцыштым „Кабардинкам" IV „Б" классыште тунемше Нина Ермолаева ден III „А" классыште тунемше Громова пеш сайын исполнитленыт. Тыгак III „А" классыште тунемше Юля Вавилова „Лезгинкам", Киселева ден Таня Конапаева „Полька — Шалуньям" куштышт. Нуно тиде номера-шамыч дене городской смотрышт выступатлат.

Йоча творчествын городской смотрышко тиде школа гыч 6 юный художник-шамычын пашашт ончыкталтеш. Нунын кокла гыч 1 „А" классыште тунемше Евгений Бауковын „Кеҥеж" сӱретше поснак ойыртемалтеш.

Смотрышто Йошкар-Ола Гороно вуйлатыше Зуева, ВЛКСМ Горкомын школьный молодежь ден пионер-шамыч отделжым вуйлатыше Мамаев, Марийский АССР Совнарком пеленсе искусство паша комитет гыч Николаев, родительский комитетын председательже В. А. Евстратов йолташ - шамыч лийныт.

Тиде школа йоча творчествын городской смотрыштыжо участвоватлаш тӱҥалеш.

И. Краснов.

Литературный кружок пашам сай ышта

Йошкар-Ола педагогический училищыште тений февраль тылзыште кокымшо классын ученикше-шамыч дене литературный кружокым организоватлыныт.

Кружокышко чылаже 67 ученик возалтын. Нуно занятий дене интересоватлат. Тиде жапыште чылаже 5 занятий лийын.

Кружокышто А. П. Чеховын, В. Г. Белинскийын, В. В. Маяковскийын да М. В. Ломоносовын илышыже ден творчествыже нерген докладым колыштмо. Докладым кружок член-шамыч шкак кугу интерес дене ыштат.

Кружокын занятийыштыже Чернышевскийын „Что делать?" романже почеш пересказым ыштыме. В. В. Маяковскийын стихотворений-шамычшымат кугу куанымаш дене лудмо.

Кружок член-шамычын шке творчествышт кушкеш. А Кошкин йолташ начар огыл стихотворений-шамычым воза. Тудо „Кум пограничник" стихотворенийже дене училищысе олимпиадыштат выступатлен. В. Бусыгин йолташ кружокышто доклад ышташ тунем шуын. Тудо занятийыште кок докладым ыштен.

Литературный кружок „Литературная газета" лӱман пырдыж газетым луктын шога. Тений 4 номерым лукмо. Газетыште кружок член-шамыч активно участвоватлат.

Кружок В. В. Маяковскийын колымыжлан 10 ий темме кечыжланат чапле вечерым эртарен. **И. П.**

РОНО деч полыш кӱлеш

Масса коклаште культурно-массовый пашам ыштымаште лудмо пӧрт-шамычын рольышт пеш кугу. Туге гынат, южо лудмо пӧрт-шамыч шке пашаштым пеш начар ыштат. Теве Нурбельский лудмо пӧртын (Шернур район) нимогай пашажат огеш кой. Колхозлаште пырдыж газета лукмашым организоватлыме огыл, добровольный организаций ден кружок-шамыч лӱмлан веле улыт. Лудмо пӧртыштӧ художественный литература шагал. Лудмо пӧрт вуйлатыше И. Е. Мамаев йолташ шке пашаштыже нимогай ответственностьым ок шиж.

Шернур РОНО тиде лудмо пӧртлан кызытак полышым пушаш.

В. Г.

Йоча художественный творчествын областной олимпиадыш участник-шамычым ойырымо порядок нерген

1. Йоча творчествын областной олимпиадышкыже йоча художественный творчествын иктаж могай видше дене сай результатым он чыктышо посна исполнитель-шамычым але коллективым ойырат. Ойырымо годым школышто успеваемость ден дисциплина поснак шотыш налалтеш.

2. Йоча творчествын областной олимпиадышке участвоватлышаш кандидат-шамыч деч тӱҥ требований тыгай: исполнитлымаш кӱкшӧ качестван лийже, репертуар идейный да художественный шотышто кӱкшӧ качестван, исполнитлышын ийгот шотшылан соответствующий лийже.

3. Районласе ден олаласе оргкомитет-шамыч областной олимпиадыште выступатлаш кандидат-шамычлан заявкым 5 майлан областной оргкомитетыш пуат. Заявкыште участник - шамычын количествыжым, выступатлышаш рашкыде программыштым увертарат. Заявка пелен мурын, стихотворенийын, нотын текстышт, костюмшамычын эскизышт да тулеч молат лийман. Областной оргкомитет налме материал шамычым онча да шке решенийже нерген материал пушо оргкомитет - шамычлан увертара. Тылеч посна оргкомитет областной олимпиадыш участник-шамычым ойырашлан шке представительжым районный олимпиадыш колта. Йоча творчествын районный да городской олимпиадыжым эртарыме срок нерген районный ден городской оргкомитет-шамыч областной оргкомитетыш увертарат.

Олимпиадылан ямдылалтыт

Иван-Сола средний школышто (Куженер район) тунемше-шамыч йоча творчествын Всесоюзный олимпиадылан ямдылалтыт. Школышто драматический, хоровой, физкультурный да литературный кружок-шамыч пашам ыштат. Нине кружоклаште йоча-шамыч олимпиадылан посна номер-шамычым ямдылат. Литературный кружок „Илыш йӱк" лӱман журналым ямдыла. Тыште йоча-шамычын почеламутышт, ойлымашышт лиеш.

Х классыште тунемше В. Шабердин фотоальбомым ямдыла.

А. Иванов.

„Кабардинка" танецым сайын исполнятлыше, 4-ше номеран школын (Йошкар-Ола) ученикше-шамыч (шола гыч пурлашке): Нина Ермолаева ден Лиля Громова.

Фото М. Чуршуковын.

76

ИНОСТРАННЫЙ ТЕЛЕГРАММА

Западный фронтышто

Париж, 22 апрель. (ТАСС). Военный действий нерген тенгече кастен публиковатлыме официальный французский коммюнике „Блис энгер районышто артиллерийын действийжым" гына палемда.

Таче эрденысе коммюникеште „Мозель деч востокышкыла патруль-шамычын действийышт" палемдалтеш.

Берлин, 22 апрель. (ТАСС). Германский армийын верховный командованийже тыге увертара: „Западный фронтышто нимогай кугу событий лийын огыл. Германский авиаций Франция ӱмбалне шке разведывательный деятельностьшым Бордошко шумеш ыштен шоген. Кече мучко ятыр гана воздушный бой лийын, нине воздушный бойлашке кок английский да кок французский самолетым волтен шумо. 3 германский самолет шке базышкыже пӧртылын огыл. Горючий пытымылан кӧра ик германский самолетлан швейцарский территорийыш волен шинчашыже логалын".

Испытаний вашеш

Переводный да выпускной испытаний эртарыме нерген РСФСР Наркомпросын инструкцийжым умылтарымек Кузнеч неполный средний школышто (У-Тор'ял район) тунемше-шамыч испытанийлан ямдылалташ тӱналыч. Теве VII классыште тунемше-шамыч А. Веденькин, С. Вясков, И. Соловьев да молат эртыме материалым повторятлат. Руш йылме дене изложенийым возаш тунемыт, алгебра дене тӱрлӧ пример-шамычым решатлат.

Тиде классыште успеваемость кумышо чырыкыште 100 процентыш шуын. Классный руководитель С. В. Ермаков йолташ тунемше-шамыч дене беседым, художественный литература лудмашым эртара. **П. Н. Веденькин.**

Йошкар-Ола педрабфакын студентше-шамыч Первый Май пайремлан виян ямдылалтыт.
Снимкыште: Педрабфакын студентше-шамыч строевой подготовкышто.
Фото М. Чуршуковын.

„Красный Стекловар" янда заводын икымше кварталысе пашаже

„Красный Стекловар" янда завод (Сотнур район) ате ыштымаш икымше квартальный планым 105,1 процентлан темен. Завод чылаже икымше кварталыште окса шот дене 187,670 тенгеаш продукцийым ыштен луктын.

Посна бригада-шамыч квартальный планым сай показатель дене теменыт.

Теве А. Шмелев йолташын бригадыже 141,8 процентлан, А. Иванов йолташын бригадыже 123,2 процентлан, Ф. Ефремов йолташын бригадыже 129,1 процентлан да А. Шмелевын бригадыже 124 процентлан квартальный планым теменыт.

Туге гынат, заводышто брак вашталеш ситыдымын кучедалыт.

Ончыкыжым труд производительность нӧлталме дене пырля брак вашталеш кучедалмашымат виянгдыман. Тидлан техучебым да социалистический соревнованийым кумдан шарыман. **Н. Удалов.**

Шошо ага вашеш хоровой кружокым организоватлышт

Пектубай район, „Йошкар-Энгер" колхозышто комсомольский организацийын инициативыже дене 19 еҥан хоровой кружокым организоватлышт. Кружок дене комсомолец Курбатов вуйлата. Кызыт хоровой кружок шошо ага жаплан концертым ямдыла. Программышке у муро, частушка-шамыч пуртылтыныт. **А. Е. Лебедев.**

Сессий материалым умылтара

„Чевер - ӱжара" колхозышто (Шернур район) районный Советын депутатше Масленникова йолташ СССР Верховный Совет VI-шо Сессийын материалжым изучатлымашым организоватлен. Тудо колхозник-шамыч коклаште Молотов, Жданов, Зверев йолташ-шамычын докладыштым умылтара. Колхозник - шамыч Масленникова йолташын беседыжым куанен колыштыт. **Ф. Шабердин.**

Первый Май вашеш

Н. К. Крупская лӱмеш Марпединститутын студентше - шамыч коклаште май вашеш социалистический соревнований кумдан шарлен. Соревнований дене чыла факультетым, курсым авалтыме.

Май вашеш оборонно-физкультурный пашат сайын шындыме. Кызыт 8 пулеметный, 7 мотоциклист, 3 гранатометаний да моло кружок-шамыч пашам сайын ыштат. Институтышто чылаже 18 оборонный кружок пашам ышта. **Н. В. Королев.**

Корно пашан стахановецше-шамыч

У-Тор'ял район, Киров лӱмеш колхоз корнылан кӱйым ямдылымашке 3 звеном организоватлен колтен ыле. Кӱйым шупшыктымаште посна колхозник - шамыч сай результатым ончыктен шогеныт. Теве Дуся Веденькина, Петр Веденькин да молат кечаш паша нормым 160—200 процент марте темен толыныт.

Тиде колхоз план почеш 600 кубометр кӱйым шупшыктышаш олмеш 652 кубометрым шупшыктен.

„У вий", „Чолга-шӱдыр" колхоз-шамычат 1940 ийысе кӱй шупшыктымаш планым 100 процентлан теменыт. **Макс. Веденькин.**

У колхозный клуб

„Трактор" колхозышто (Шернур район) колхозник-шамычлан жапым культурно эртарашышт чыла условийым ыштыме. Кызыт 150 еҥ пурыман у колхозный клубым ыштен шуктымо. Клубеш радиом шындыме да красный уголокым почмо. Красный уголокышко 150 тенгеаш художественный литературым налме.

Кызыт кажне кечын погынен колхозник-шамыч радиом колыштыт, тӱрлӧ литературым лудыт. **М. Яныш.**

ПЕЛЕДШЕ КОЛХОЗНЫЙ ЯЛ

Олык мучко кишкыла кадыргылын йогышо Петь энгерын пурла могырсо кӱкшака серыштыже Петьял ял ныл лукын шарлен возын.

... Кочкаш уке, ушкалым да моло вольыкым кинде уке дене ужален пытарыме. Йырваш нужналык, ойго. Кресаньык-шамыч Ярандаев кулак-шамычлан, йӱд-кече пашам ыштеныт. Нуно кресаньык-шамычым тӱрлӧ семын эксплоатироватленыт. Нунын млэндыштат ял лишне шуко гектар площадым налын киен. А йорло-шамычын млэндышт тораште, шунан, кӱян верыште лийын.

Тыге революций деч ончыч шемер кресаньык-шамыч иленыт. Тыгай ыле кажне ял. Тыгай ыле Петьялат. Но тидлан 1917 ийыште мучаш шуо. Великий Октябрьский социалистический революцийын куатле тулжо чыла тидым курымешлан когартен, орланен илыше шемер-шамычлан эрыкым пуэн.

1929 ийыште Петьялысе йорло ден средняк кресаньык-шамыч „У ял" колхозым организоватлышт. Тиде ий гыч тошто Петьял койын вашталташ тӱҥале.

Кодшо ий колхоз почмылан 10 ий темын. 10 ий коклаште колхоз пеш чот кушкын, виянгын, колхозник-шамыч зажиточный лийыныт.

Тиде жапыште у стройко-шамычым: имне вӱтам, сосна вӱтам, колхоз правлений пӧртым, 5 складым, 350 еҥ пурыман колхозный клубым, у магазиным ыштыме.

Революций деч ончыч нимогай ял озанлык машиным, эсогыл плугымат ужлымо Петьялысе шемер-шамыч кызыт колхозный пасушто чыла пашамат машина дене ыштат.

Колхозышто кум животноводческий ферма уло. Свино-товарный фермыште 94 вуй, овце-товарный фермыште 25 вуй, молочно-товарный фермыште 26 вуй вольык шотлалтеш. Овце-товарный фермыжым тений комсомольский организацийын инициативыже дене создатлыме. Тиде фермым комсомолка В. Кондратьева йолташ вуйлата. Тудо вольык поголовьем шукемдыш верч виян кучедалеш. Тудын пашам сайын ыштымыже дене тений фермыште чыла самырык вольыкым сайын ончен лукмо.

Тыгак колхозын 818 омарта мӱкшыжӧ уло. 1939 ийыште мӱкш деч колхоз 8.522 килограмм мӱйым налын. Колхозышто кермыч да вощина ыштыме производство уло. Кодшо ийыште кермыч производство деч 19.270 тенгеаш доходым налме.

Агротехникым моштен кучылтмо дене колхозын урожайже ий гыч ийыш нӧлталалт толеш. Кодшо ийыште кажне гектар гыч кок-ла шот дене 10 центнер урожайым налме.

Колхозник - шамычын илышышт ий гыч ийыш зажиточный лийын толеш. 1939 ийыште колхозник-шамыч ятыр киндым, моло продуктымат налыныт.

Зажиточный илыш дене пырля колхозник - шамычын культурышт кушкеш. Колхозник-шамыч у чапле пӧрт - шамычым строитлат. Колхозник-шамычын пӧртышкышт пуретат, лекмет огеш шу. Окнашке штор, занавес, пеледыш-шамыч. Теве колхозник А. Петров йолташын налына: Тудын радиожо, ургымо машинаже, велосипедше уло.

Кызыт колхозышто лудын-возен моштыдымо ик енгат уке. Колхозышто интеллигенций армий кугун кушкын. Тиде колхоз гыч чылаже 9 учитель, ветеринарный врач, моло тӱрлӧ профессиян еҥ-шамычат улыт. Тидеҥ посна советский, партийный пашаште ыштыше еҥ-шамыч лу дене улыт.

„У ял" колхозын 15 самырык патриотшо-шамыч мемнан родинын границыже-шамычым шке шинча сорташт семын аралат.

Г. А. Афанасьев йолташ Йошкар Армийыште политруклан пашам ышта. 2 еҥ военный школышто тунемеш.

Колхозын шкенжын библиотекыже уло. Библиотекыште 1000 утла художественный литература, тӱрлӧ газета, журнал-шамыч улыт. Колхозник-шамыч шке яра жапыштышт тушко погынен, книга-шамычым лудыт. Г. Н. Краснов йолташ библиотекым моштен вуйлата.

Клуб пелен драмкружок уло. Драмкружок тений 30 наре постановкым шынден, тӱрлӧ концерт-шамычым пуэн. Тыгак моло колхозлашкат чучкыдын лектеден.

Колхозный молодежь военный пашам йӧрата. Кызыт оборонный кружоклаште нуно оборонный значок-шамычлан нормым сдатлат. Телым тиде колхозын колхозницаже Вера Кондратьева колхозник-шамычын Всесоюзный лыжный соревнованийыштышт участвоватлен да чапле сеҥымашым ончыктен.

Тошто Петьял олмышто, Петь энгерын сылне серыштыже „У ял" колхоз пеледеш. Молодежь ынде тошто ойган мурым огеш. муро. Шулыкан тошто муро олмеш у сылне мурым, сеҥымаш мурым мура:

Муро, кушто, шӱшкалте,
Илыш мемнан весела.
Жапше годым тыйын пашаште
Чот тырше Стахановла.

Ал. Герасимов.

Отв. редакторын заместительже— *В. М. БОРИСОВ.*

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, № комнаты 69—70, № телефона 90.
Упол. Главлита МАССР А—375. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.